

Levende og døde Kortfilm

Poul Henningsens Danmarksfilm har holdt sig fuldkommen frisk

Ministeriernes Filmudvalg og Dansk Kulturfilm havde til deres Præsentationsforestilling i World Cinema i Gaar Formiddags øjensynlig bestræbt sig paa først og fremmest at give et Indtryk af Produktionens Alsidighed, og det lykkedes. Man maa beundre det Initiativ hos Ledelsen af de to Institutioner og paaskønne den Imødekommenhed fra de bevilligende Myndigheders Side, der tillader de danske Kortfilm-Folk at prøve deres Kræfter paa saa vidt forskellige Opgaver, som Gaarsdagens Program repræsenterede. Der var noget for enhver Smag og noget fra alle Genrer, Tegnefilm, Eksperimentalfilm, realistiske Dokumentarfilm. Og der var tillige Eksempler paa, baade hvordan en Kortfilm skal være, og hvordan den ikke skal. Men det var maaske ikke tilsigtet?

Der synes jo nemlig inden for Dansk Kulturfilm stadig at herske den Overtro, at naar en Film er kultiveret eller bare kulturhistorisk, saa er den ogsaa en god Kulturfilm. Men det er naturligvis forkert, saalænge Kultur ikke er Museum, men noget levende.

Det kan ikke nytte som for et Par Aar siden at præsentere en Række Postkort af sjællandske Landskaber og underlægge dem med Stumper af Chr. Winthers Lyrik, naar Konstellationen ikke lever som Film. Og det kan heller ikke nytte som i Gaar at slaa et Par (smukke) Billeder af Kronborg Slot sammen med Glimt af en rekonstrueret engelsk Teaterforestilling af Anno 1600 plus andre Glimt af en moderne dansk „Hamlet“-Opførelse, indlægge Olaf Ussing med Shakespeare-Maske og Digterblik og saa kalde hele Historien for „Shakespeare og Kronborg“. Den Slags bliver i det højeste kultiveret Tableau-Kunst, men hverken Film eller Kulturfilm.

De to Instruktører Jørgen Roos og Erling Schroeder havde gjort, hvad de kunde, men Princippet bag Filmen er galt (Aanden fra Grundlovsfilmen!) og nyttigt som Propaganda for Kronborg-Festspillene vil det lille Arrangement næppe vise sig. Burde man ikke have nøjedes med en Arkivfilm fra et Par af „Hamlet“-Forestillingerne deroppe? Det ved man da, hvad er.

Lidt af det samme sterile Kulturpræg skæmmede ogsaa Preben Frank og Carl Th. Dreyers Film om „Storstrømsbroen“, et Stykke nydeligt Skønvirke, Broen set under alle tænkelige og utænkelige Synsvinkler, Broen fra neden og Broen fra oven, Broen som Bygningsværk og Broen som Kunstværk, men ikke Broen som Færdselsaare og Forbindelseslinie. Broen som et Monument, ikke som en levende Ting. Smuk, men død Kulturfilm.

Saa meget om Tabskontoen. Resten var Gevinster. Nic. Lichtenbergs „Diakonisse“, en Skildring af Diakonissernes Arbejde og Plads i Samfundet, gav et fornyet Bevis paa sin Instruktørs overordentlige og stærke Talent for den usminkede Virkelighedsgengivelse. Lidt springende kunde Manuskriptet nok virke, men som Filmkunst var Filmen fortræffelig, almen og speciel paa samme Tid.

To meget levende Udtryk for Kortfilm-Produktionens voksende Lyst til at eksperimentere var den lillebitte Opsparings-Tegnefilm „Grævlingen og Haren“, produceret af Marius Holdt og tegnet af Bjørn Frank og Børge Ring, og den abstrakte „Legato“, som Henning Bendtsen havde signeret.

Men Formiddagens Oplevelse blev dog Gensynet med Poul Henningsens femten Aar gamle Danmarks-Film. Paa os, der ikke tidligere har set denne Film, virker Fortidens Modstand mod den som en Meningsløshed. Det kan være, Filmen i sin ældre og bredere Skikkelse har haft større Muligheder for at vække Forargelse, og man kan diskutere, om ikke P. H. i for høj Grad har lagt Vægten paa Danmarksbilledets materielle Side, Danmark som Smør-

Mælke- og Flæskelandet par excellence. Men dette er uvæsentligt i Sammenligning med det ukonventionelle Liv, den fuldkommen friske og sunde Poesi og den artistiske Flugt, der er over denne paa een Gang kritiske og forelskede filmiske Skildring af det danske Land og den danske Livsform. En Danmarksfilm, der dækker hele Landet, er naturligvis en Uting, hvis man ikke vil hengive sig til den rene Lysbillede-Fabrikation. Nej, Koncentratet og Tværsnittet er Vejen ad hvilken, og en bedre Løsning af den Opgave end Poul Henningsens kan man vanskeligt tænke sig. Det var godt, vi naaede at se det med vore egne Øjne, inden Filmen helt naaede at blive Myte.

JENS KISTRUP